

การศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

นายสถาพร กริธาธร

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ภาควิชาประถมศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2540

ISBN 974-637-111-8

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A STUDY OF STATE AND PROBLEMS OF THE OPERATION OF THE PRE-PRIMARY
EDUCATION DEVELOPMENT CENTER UNDER THE JURISDICTION OF THE
OFFICE OF THE NATIONAL PRIMARY EDUCATION COMMISSION

Mr. Sataporn Greetatorn

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education in Early Childhood Education

Department of Elementary Education

Graduate School

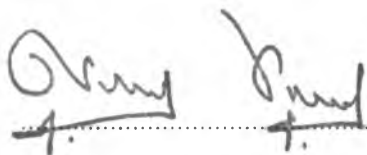
Chulalongkorn University

Academic Year 1997

ISBN 974-637-111-8

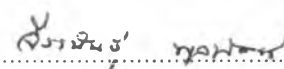
หัวข้อวิทยานิพนธ์ การศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาการศึกษาระดับ
ก่อนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ
โดย นายสถาพร กรีธาร
ภาควิชา ประถมศึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร. จีระพันธุ์ พูลพัฒน์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของ
การศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ นายแพทย์ ศุภวัฒน์ ชูติวงศ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. น้อมศรี เคท)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร. จีระพันธุ์ พูลพัฒน์)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อุดมลักษณ์ กุลพิจิตร)

สถาพร กฤษธาธร : การศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาการศึกษาระดับ
ก่อนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ A STUDY OF
STATE AND PROBLEMS OF THE OPERATION OF THE PRE-PRIMARY EDUCATION
DEVELOPMENT CENTER UNDER THE JURISDICTION OF THE OFFICE OF THE
NATIONAL PRIMARY EDUCATION COMMISSION. อาจารย์ที่ปรึกษา : รองศาสตราจารย์
ดร.จิระพันธุ์ พูลพัฒน์, 257 หน้า. ISBN 974-637-111-8

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาการ
ศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา ตัวอย่างประชากร ได้แก่ ศึกษานิเทศก์จังหวัดผู้รับผิดชอบงานการศึกษา
ระดับก่อนประถมศึกษา และเจ้าหน้าที่ประจำศูนย์พัฒนาการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา รวม 144 คน
จาก 75 ศูนย์ เครื่องมือวิจัยที่ใช้ คือ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ แบบสังเกต และแบบศึกษาเอกสาร
นำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้แจกแจงความถี่ และคำนวณหาค่าร้อยละ

ผลการวิจัยพบว่า ด้านการพัฒนาบุคลากร ส่วนใหญ่จัดทำโครงการไว้ในแผนปฏิบัติงานของ
สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด การพัฒนาบุคลากรใช้การฝึกอบรมสัมมนา การประเมินผลการพัฒนา
บุคลากรทำเมื่อสิ้นสุดการดำเนินการ ด้านการนิเทศการศึกษา ส่วนใหญ่กำหนดตามปัญหาและความต้อง
การ นิเทศการศึกษาโดยให้คำปรึกษาและแก้ไข้ปัญหา การประเมินผลการนิเทศใช้วิธีการสัมภาษณ์ ด้าน
การจัดแหล่งวิชาการ ส่วนใหญ่จัดทำโครงการไว้ในแผนปฏิบัติงานของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด
การจัดหาสื่อและเอกสารจะพิจารณาตามความต้องการและความจำเป็น สื่อที่ผลิต คือ เกมการศึกษา
เอกสารที่ผลิต คือ บทความทางวิชาการ ด้านการทำวิจัยทางการศึกษา ส่วนใหญ่ศึกษานิเทศก์จังหวัดเป็น
ผู้ทำวิจัย และนำผลการวิจัยไปใช้เป็นข้อมูลในการนิเทศการศึกษา

ปัญหาที่พบ คือ ด้านการพัฒนาบุคลากร ขาดบุคลากรที่มีความรู้ และขาดการประเมินผลอย่าง
ต่อเนื่อง ด้านการนิเทศการศึกษา ขาดงบประมาณ บุคลากร และเกณฑ์ในการประเมิน ด้านการจัดแหล่ง
วิชาการ ขาดงบประมาณ และเจ้าหน้าที่ประจำศูนย์ ด้านการทำวิจัยทางการศึกษา ขาดบุคลากรที่มีความรู้
และขาดแหล่งค้นคว้าในการทำวิจัย

ข้อเสนอแนะ คือ ควรพัฒนาบุคลากรตามความต้องการของแต่ละจังหวัด ควรกำหนดเกณฑ์
มาตรฐานในการนิเทศการศึกษา ควรมีการจัดตั้งศูนย์ระดับอำเภอ และควรจัดอบรมความรู้เรื่องการทำ
วิจัยแก่บุคลากรของศูนย์

ภาควิชา ประถมศึกษา
สาขาวิชา การศึกษาปฐมวัย
ปีการศึกษา 2540

..... สติพร กฤษธาธร
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา จิระพันธุ์ พูลพัฒน์
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

C841201 MAJOR EARLY CHILDHOOD EDUCATION

KEY WORD: OPERATION / PRE-PRIMARY EDUCATION DEVELOPMENT CENTER

SATAPORN GREETATORN : A STUDY OF STATE AND PROBLEMS OF THE OPERATION OF THE PRE-PRIMARY EDUCATION DEVELOPMENT CENTER UNDER THE JURISDICTION OF THE OFFICE OF THE NATIONAL PRIMARY EDUCATION COMMISSION. THESIS

ADVISOR : ASSOC. PROF. CHEERAPAN BHULPAT, Ph.D., 257 pp. ISBN 974-637-111-8

The purpose of this research was to study the state and problems concerning the operation of the pre-primary education development center. The 144 samples were the provincial supervisors and officials who were responsible for the pre-primary education from 75 centers. The instruments used in this research were questionnaires, interviewing forms, observations forms, and document analysis forms. Data was analyzed by frequency and percentage.

The findings indicated that most projects were set and put in the Provincial Primary Education Commission Office operational plan. The training workshop and seminar were used in personnel development. The evaluation was done at the end of each training course. As for the instructional supervision, it was done in accordance with the needs and problems by giving advice and solutions, and the evaluation was done by interviewing. The academic resource provision depended on their needs, the materials produced were educational games and the documents produced were academic articles. Beside this, most of the educational research were done and used as informations for instructional supervision by the provincial supervisors.

The problems confronted in personnel development were the lack of experienced personnel and successive evaluation; lack of budget, personnel and criteria for evaluation in supervising; lack of budget and officials for centers in providing academic resouces; and lack of experienced personnel and study resources in educational research.

The suggestions proposed were that the personnel development should be done according to each province's needs, the criteria of instructional supervision standards should be formed, the district (Amphur) level center should be set up, and how to do a research should be trained to the all personnel of the centers.

ภาควิชา..... ประถมศึกษา

ลายมือชื่อนิสิต..... สิริพร กะฮาด

สาขาวิชา..... การศึกษาปฐมวัย

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา..... สุวิพันธุ์ พงษ์อนันต์

ปีการศึกษา..... 2540

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความช่วยเหลืออย่างยิ่ง ของรองศาสตราจารย์ ดร.จีระพันธุ์ พูลพัฒน์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร.น้อมศรี เคท ประธาน กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อุดมลักษณ์ กุลพิจิตร กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ซึ่งได้ให้คำแนะนำและข้อคิดเห็นต่าง ๆ ในการวิจัยมาด้วยดีตลอด และเนื่องจากทุนการวิจัยครั้งนี้บางส่วนได้รับมาจากทุนอุดหนุนการวิจัยของบัณฑิตวิทยาลัย จึงขอขอบพระคุณ บัณฑิตวิทยาลัยมา ณ ที่นี้ด้วย

ท้ายนี้ ผู้วิจัยใคร่ขอกราบขอบพระคุณบิดา - มารดา ซึ่งสนับสนุนในด้านการเงิน และให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยเสมอมา ตลอดจนพี่ เพื่อน และน้อง ๆ นิสิตทุกคน

สถาพร กรීธาธร

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ฅ
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	8
ขอบเขตของการวิจัย	8
ข้อตกลงเบื้องต้น	9
คำจำกัดความ	9
วิธีดำเนินการวิจัย	11
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	12
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	13
การจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา	14
ศูนย์พัฒนาการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา	32
การพัฒนาบุคลากร	34
การนิเทศการศึกษา	44
การจัดแหล่งวิชาการ	54
การวิจัยทางการศึกษา	59
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	65

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3	วิธีดำเนินการวิจัย
	การศึกษาข้อมูลเบื้องต้น
	ประชากรและตัวอย่างประชากร
	การสร้างเครื่องมือ
	การเก็บรวบรวมข้อมูล
	การวิเคราะห์ข้อมูล
	การนำเสนอข้อมูล
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล
5	สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ
รายการอ้างอิง	
ภาคผนวก	
	ภาคผนวก ก. กรอบแนวคิดในการสร้างเครื่องมือ
	ภาคผนวก ข. รายนามผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัย.....
	ภาคผนวก ค. รายชื่อศูนย์พัฒนาการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาจังหวัดที่เป็น ตัวอย่างประชากร
	ภาคผนวก ง. รายชื่อศูนย์ที่คัดเลือกมาเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเพิ่มเติมด้วย แบบสัมภาษณ์ แบบสังเกต และแบบศึกษาเอกสาร
	ภาคผนวก จ. หนังสือขอความร่วมมือในการวิจัย
	ภาคผนวก ฉ. ตัวอย่างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
ประวัติผู้เขียน	

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 จำนวนและค่าร้อยละของแบบสอบถามที่ส่งไป และได้รับกลับคืนมา	77
2 ช่วงเวลาจัดฝึกอบรมและช่วงเวลาที่ทำกรสังเกตการจัดกิจกรรมฝึกอบรม ของศูนย์พัฒนาการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา	78
3 จำนวนและค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสถานภาพ	82
4 จำนวนและค่าร้อยละของเจ้าหน้าที่ประจำศูนย์ จำแนกตามหน้าที่การสอน และงานในหน้าที่อื่น ๆ	84
5 จำนวนและค่าร้อยละของศึกษานิเทศก์ จำแนกตามการศึกษาสภาพความ ต้องการและความจำเป็นในการพัฒนาบุคลากร	85
6 จำนวนและค่าร้อยละของศึกษานิเทศก์ จำแนกตามการวางแผนการพัฒนา บุคลากร	88
7 จำนวนและค่าร้อยละของศึกษานิเทศก์ จำแนกตามการดำเนินการพัฒนา บุคลากร	91
8 จำนวนและค่าร้อยละของศึกษานิเทศก์ จำแนกตามการประเมินผลการพัฒนา บุคลากร	98
9 จำนวนและค่าร้อยละของศึกษานิเทศก์ จำแนกตามการวางแผนการนิเทศ การศึกษา	101
10 จำนวนและค่าร้อยละของศึกษานิเทศก์ จำแนกตามการดำเนินการนิเทศ การศึกษา	103
11 จำนวนและค่าร้อยละของศึกษานิเทศก์ จำแนกตามการประเมินผลการนิเทศ การศึกษา	105
12 จำนวนและค่าร้อยละของเจ้าหน้าที่ประจำศูนย์ จำแนกตามการวางแผน การผลิตสื่อต้นแบบและเอกสาร	106
13 จำนวนและค่าร้อยละของเจ้าหน้าที่ประจำศูนย์ จำแนกตามการจัดหาและ ผลิตสื่อต้นแบบและเอกสาร	107
14 จำนวนและค่าร้อยละของเจ้าหน้าที่ประจำศูนย์ จำแนกตามการให้บริการ สื่อต้นแบบและเอกสาร	110

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
15	จำนวนและค่าร้อยละของศึกษานิเทศก์ จำแนกตามการดำเนินการวิจัย	113
16	จำนวนและค่าร้อยละของศึกษานิเทศก์ จำแนกตามการนำผลการวิจัยไปใช้	117
17	จำนวนและค่าร้อยละของศึกษานิเทศก์ จำแนกตามปัญหาการพัฒนาบุคลากร ระดับก่อนประถมศึกษา	120
18	จำนวนและค่าร้อยละของศึกษานิเทศก์ จำแนกตามปัญหาการนิเทศการศึกษา ระดับก่อนประถมศึกษา	123
19	จำนวนและค่าร้อยละของเจ้าหน้าที่ประจำศูนย์ จำแนกตามปัญหาการจัดแหล่ง วิชาการระดับก่อนประถมศึกษา	126
20	จำนวนและค่าร้อยละของศึกษานิเทศก์ จำแนกตามปัญหาการทำวิจัยทาง การศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา	128